

KANSAINVÄLISET VAIKUTTEET JA SUOMEN METSÄPOLITIikka

Taina Veltheim
Neuvotteleva virkamies
Maa- ja metsätalousministeriö, Metsäosasto

Esityksen sisältö:

1. Johdanto
2. Kansainvälinen kehys metsäasioiden käsittelylle
3. Mitä kansainväliselle yhteistyöllä on saavutettu?
4. Kansainvälisten sitoumusten vaikutus Suomen metsäpolitiikkaan

1. Johdanto

Metsillä on erilainen merkitys eri puolilla maailmaa. Useille kehitysmaiden köyhille metsät merkitsevät polttopuuta, rakennustarvikkeita, riistaa ja lääkekasveja, toisille taas laidunmaata tai pyhää paikkaa, jossa voi kunnioittaa menneitä sukupolvia. Monessa maassa metsien hoidon ja käytön pääasiallinen tavoite on vesivarojen ja maaperän suojelu. Eräät maat ovat perustaneet hyvinvointinsa metsäteollisuuden pohjalle. Metsien monimuotoisuuden suojelu on korostunut Rion ympäristö- ja kehityskonferenssista lähtien. Metsistä on alettu puhua myös yhä enenevässä määrin ilmastomuutosta koskevassa keskustelussa.

Metsäkato eli metsien häviäminen maailmasta on ollut yleisenä huolenaiheena jo toistakymmentä vuotta. Tätä kuvastaa hyvin YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa vuonna 1992 hyväksytty toimintaohjelma, Agenda 21, jonka metsiä käsittelevä osuus on otsikoitu "Metsien häviämisen estäminen". YK:n maatalous- ja elintarvikejärjestön FAO:n arvion mukaan metsien häviäminen on jatkunut 2000-luvulla noin 13 miljoonan hehtaarin vuosivauhdilla. Erityisesti Aasiassa tehtyjen voimakkaiden metsitystoimenpiteiden seurauksena maailman kokonaismetsäpinta-ala on pienentynyt kuitenkin vain noin 7,3 miljoonaa hehtaaria vuodessa. Tutkijoiden arvion mukaan ihmiskunnan tunnetun historian aikana noin puolet maapallon alkuperäisistä metsistä on menetetty.

Metsäkadon ja metsän tilan huononemisen perimmäiset syyt vaihtelevat maittain, mutta yleensä ne ovat peräisin metsätalouden ulkopuolelta, kuten elintarvike tuotannon lisäämisestä, asutuksen leviämisestä ja viime aikoina

biopolttoaineiden tuotannosta. Pinta-alallisesti merkittävin vaikutus on väestön lisääntymisestä aiheutuva maatalousmaan kasvava tarve. Metsät muuttuvat vähitellen usein kaskiviljelyn kautta pelloiksi. Monilla kuivuudesta kärsivillä alueilla tämä kehitys voi johtaa myös aavikoitumiseen. Monessa maassa laittomat hakkuut johtavat metsäkatoon ja metsän tilan huononemiseen.

Vähemmän tunnettua on, että metsäpinta-ala on kasvanut ja kasvaa edelleen esimerkiksi Aasiassa ja Euroopassa. Näitä alueita koskettavatkin toisenlaiset ongelmat. Teollisuusmaissa metsien kasvatuksessa on suosittu usein yhden puulajin tasaikäisiä metsiköitä tavoitteena tuottaa mahdollisimman arvokasta puuraaka-ainetta teollisuuden tarpeisiin, jonka ansiosta myös metsänomistaja on maksimoinut metsästä saatavan tulonsa. Tehokkaan metsätalouden ja metsänparannustoiminnan seurauksena suurin osa metsistä on ollut pitkään ihmisen toiminnan vaikutuksen alaisena heikentäen metsien monimuotoisuutta. Esimerkiksi Suomessa kaikista uhanalaisista lajeista noin 38 prosenttia on metsässä eläviä lajeja.

2. Kansainvälinen kehys metsäasioiden käsittelylle

YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssi (UNCED)

Huoli metsien häviämisestä nosti metsät keskeisesti esille YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa (UNCED) Rio de Janeirossa 1992. Tuolloin YK:n historiassa tunnustettiin ensimmäistä kertaa metsien taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja hengellinen merkitys.

Ennen Rion kokousta useimpien teollisuusmaiden tavoitteena oli aikaansaada maailmanlaajuinen metsäsopimus. Seitsemän johtavan teollisuusmaan ryhmä G7 hyväksyi vuonna 1990 julistuksen, jossa kehoitettiin aloittamaan metsäsopimusneuvottelut niin, että sopimus voitaisiin hyväksyä Rion kokouksessa. Metsäsopimuksen perimmäinen tarkoitus oli estää maailman metsien ja metsävarojen väheneminen. Sopimuksen aikaan saaminen Riossa kaatui kuitenkin kehitysmaiden vastustukseen.

Agenda 21:n lisäksi Riossa hyväksyttiin niin kutsutut Rion metsäperiaatteet, jotka käsittelevät maailman metsien hoitoa, käyttöä, suojelua ja kestävästä kehitystä. Vaikka periaatteet eivät ole oikeudellisesti sitovia, muodostavat ne kuitenkin perustan kansainväliselle metsiä koskevalle yhteistyölle.

Metsillä on myös keskeinen asema Riossa hyväksytyissä ilmastopöytäkirjassa ja biodiversiteettisopimuksessa sekä Rion päätöksiin pohjautuvassa aavikoitumisen estämisestä koskevassa sopimuksessa.

Hallitustenvälinen metsäyhteistyö Rion jälkeen (IPF - IFF - UNFF)

Riossa alkanutta metsäkeskustelua jatkettiin hallitusten välisessä metsäpaneelissa (Intergovernmental Panel on Forests, IPF) ja hallitusten välisessä metsäfoorumissa (Intergovernmental Forum on Forests, IFF) vuosina 1995–2000. Näissä neuvoteltiin yhteensä noin 300 toimenpideehdotusta kestävänsä metsätalouden ja metsien suojelun edistämiseksi. Sekä IPF:ssä että IFF:ssä tarkasteltiin myös maailmanlaajuisen metsäsopimuksen mahdollisuutta saavuttamatta kuitenkaan yksimielisyyttä sopimuksen tarpeellisuudesta.

IFF:n ehdotuksesta päätettiin vuonna 2000 perustaa viideksi vuodeksi YK:n metsäfoorumi (United Nations Forum on Forests, UNFF). Metsäfoorumin tehtävänä on ohjata ja koordinoita kansainvälistä metsäpolitiikkaa sekä seurata IPF/IFF-päätösten toimeenpanoa. UNFF:n perustamisen yhteydessä vahvistettiin myös metsäasioita hoitavien kansainvälisten järjestöjen, laitosten ja sopimussihteeristöjen yhteistyötä perustamalla uudenlainen kumppanuusjärjestely (Collaborative Partnership on Forests, CPF), jonka tehtävänä on tukea metsäfoorumin toimintaa.

Metsäfoorumin työn tuloksellisuutta arvioitiin toukokuussa 2005, jolloin oli määrä tarkastella mahdollisuutta laillisesti sitovaan metsäsopimukseen. Kokous päättyi tuloksettomana, ja neuvotteluja jatkettiin seuraavana vuonna, jolloin päätettiin jatkaa YK:n metsäfoorumin toimintaa vuoteen 2015. Vasta silloin tarkastellaan seuraavan kerran valmiutta aloittaa metsäsopimusneuvottelut. Metsäfoorumin kokouksessa vuonna 2007 hyväksyttiin maailman kaikkia metsiä koskeva oikeudellisesti sitomaton asiakirja, joka sisältää neljä maailmanlaajuisia tavoitetta. Tavoitteet, jotka tulisi saavuttaa vuoteen 2015 mennessä, ovat:

- Tavoite 1: Pysäyttää metsien häviäminen kaikkialla maailmassa ja kääntää metsäpinta-ala kasvuun kestäväällä metsien hoidolla ja käytöllä, johon kuuluu suojelu, ennallistaminen ja metsitys, sekä edistää pyrkimyksiä metsien tilan heikkenemisen estämiseksi
- Tavoite 2: Lisätä metsiin perustuvia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä hyötyjä, mukaan lukien metsistä riippuvaisten ihmisten elinkeinojen parantaminen
- Tavoite 3: Lisätä kaikkialla maailmassa merkittävästi suojeltujen ja muiden kestävästi hoidettujen ja käytettyjen metsien pinta-alaa, sekä kestävästi hoidetuista ja käytetyistä metsistä saatujen tuotteiden osuutta
- Tavoite 4: Pysäyttää metsien kestävänsä hoidon ja käytön kehitysyhteistyövarojen väheneminen ja lisätä merkittävästi metsien kestävänsä hoidon ja käytön rahoitusta uusista ja täydentävistä rahoituslähteistä

Kestävänsä metsätalouden kriteeri- ja indikaattoriprosessit

Rion konferenssin jälkeen syntyi eri puolille maailmaa joukko hankkeita ja aloitteita, joiden tarkoituksena oli edistää kestävänsä metsätaloutta.

Kestävän metsätalouden kriteereihin ja indikaattoreihin liittyvät prosessit ovat olleet näistä ehkä yleisimpiä. Kestävän metsätalouden kriteereillä (tunnuksilla) ja indikaattoreilla (mittareilla) voidaan määrittää kestävän metsätalouden sisältöä. Ne tarjoavat myös kehyksen kestävän metsätalouden seurannalle ja arvioinnille. Kriteereitä ja indikaattoreita voitaisiin käyttää myös metsäpolitiikan ohjaamisvälineinä.

Kestävän metsätalouden kriteerien ja indikaattoreiden määrittelemiseksi käynnistettyjä kansainvälisiä prosesseja ja aloitteita on kaiken kaikkiaan yhdeksän. Noin 150 maata oli liittynyt kriteeri- ja indikaattoriprosesseihin. Yleiseurooppalaisten kriteerien ja indikaattorien kehittäminen käynnistyi Helsingin metsäministerikonferenssin jälkeen vuonna 1993 ja ensimmäiset yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit ja indikaattorit hyväksyttiin Lissabonin metsäministerikonferenssissa vuonna 1998. Niitä päivitettiin ja muokattiin Wienin metsäministerikonferenssia varten vuonna 2003.

Vaikka eri kriteeri- ja indikaattori -prosessit eroavatkin toisistaan sisällöltään ja rakenteeltaan, käsitteellisesti ja tavoitteiltaan ne ovat samansuuntaisia. Kaikissa prosesseissa painotetaan metsiä monimuotoisina ekosysteeminä, jotka ovat merkittäviä taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden kannalta. Ne sisältävät seuraavat peruselementit: metsävarojen määrä, biologinen monimuotoisuus, metsien terveys ja elinvoimaisuus, metsien tuotantotehtävät, metsien suojelutehtävät, metsien sosiaaliset ja taloudelliset tehtävät sekä metsiä koskeva lainsäädäntö, politiikka ja instituutiot. YK:n metsäfoorumin kokouksessa vuonna 2004 voitiinkin hyväksyä, että edellä mainitut seitsemän peruselementtiä muodostavat kestävän metsätalouden viitekehyksen sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla tehtävän kriteeri- ja indikaattorityön pohjaksi.

Metsät biodiversiteettisopimuksessa (CBD)

Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen eli biodiversiteettisopimuksen tavoitteena on maapallon ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä niiden sisältämien perintötekijöiden monimuotoisuuden suojeleminen, kestävä käyttö sekä biologisten luonnonvarojen käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen jako. Sopimuksen työtä ohjaa myös vuonna 2002 hyväksytty, nk. 2010-biodiversiteettitavoite vähentää merkittävästi biodiversiteetin häviämistä vuoteen 2010 mennessä. Tavoitteen saavuttamisen arviointia varten on hyväksytty joukko osatavoitteita. Esimerkiksi suojelualueita koskevaksi osatavoitteeksi on asetettu, että 10 % maailman kaikista ekologisista alueista on tehokkaasti suojeltu.

Biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksessa Haagissa vuonna 2002 hyväksyttiin metsien biologista monimuotoisuutta koskeva laajennettu työohjelma. Työohjelman noin 130 toimenpide-ehdotuksella tähdätään käytännön toimenpiteisiin. Vuonna 2006 hyväksyttiin metsäohjelman osatavoitteet, jotka tukevat 2010-biodiversiteettitavoitteen saavuttamista.

Työohjelman toimenpide-ehdotukset eivät ole sitovia, vaan kukin maa voi valita, miten se toteuttaa niitä.

Sopimuksen osapuolikokouksessa Bonnissa toukokuussa 2008 tarkasteltiin metsätyöohjelman toimeenpanoa ja tehtiin suosituksia toiminnan tehostamiseksi. Vaikeimmat neuvoteltavat kysymykset liittyivät bioenergian tuotantoon ja käyttöön, muuntogeenisten puiden käyttöön sekä laittomiin hakkuisiin ja niihin liittyvään kauppaan.

Metsät ilmastopimuksessa (UNFCCC)

YK:n ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen eli ilmastopimuksen perimmäisenä tavoitteena on vakiinnuttaa ilmakehän kasvihuonekaasujen pitoisuus sellaiselle tasolle, joka ei vaaranna ilmakehän tilaa ja toimintaa. Sopimus tunnustaa metsien merkityksen hiilen varastona sekä hiilidioksidin sitojana ilmakehästä.

Vuonna 1997 neuvotellussa Kioton pöytäkirjassa määritellään teollisuus- ja siirtymätalousmaille maakohtaiset sitovat päästövähennys- ja rajoittamisvelvoitteet ensimmäiselle sitomuskaudelle vuosina 2008–2012. Tavoitteen mukaan maaryhmän kasvihuonekaasupäästöjen tulee tällöin laskea yhteensä vähintään viisi prosenttia vuoden 1990 päästötason alle. EU:n keskinäisen taakanjakosopimuksen mukaisesti Suomen tulee säilyttää kasvihuonekaasujen määrä sitomuskaudella vuoden 1990 tasolla. Kioton pöytäkirja tuli voimaan helmikuussa 2005.

Kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa otetaan myös huomioon hiilivarastojen muutokset, jotka aiheutuvat vuoden 1990 jälkeen tehdystä metsityksestä sekä metsien häviämisestä. Maat voivat halutessaan hyödyntää myös metsänhoitotoimien avulla saatuja hiilivarastojen lisäyksiä päästövelvoitteensa täyttämässä.

Pöytäkirja tarjoaa sopijaosapuolille mahdollisuuden hyödyntää erilaisia joustomekanismeja: hankekohtainen yhteistoteutus (Joint Implementation), puhtaan kehityksen mekanismi (Clean Development Mechanism) sekä päästökauppa (Emission Trading). Yhteistoteutushankkeet ja puhtaan kehityksen mekanismin hankkeet voivat olla metsityshankkeita.

Joulukuussa 2009 Kööpenhaminan ilmastokokouksessa on tarkoitus tehdä päätökset Kioton kauden jälkeisistä sitoumuksista. Parhaillaan uusitaan teollisuus- ja siirtymätalousmaiden maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous -sektorin nielujen ja päästöjen laskentasääntöjä. Kehitysmaiden osalta keskustellaan metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen ehkäisemisestä, metsien suojelusta ja kestävästä metsätaloudesta ja miten näiden toimien tukeminen olisi liitettävissä ilmastopimuksen piiriin.

YK:n vuosituhattulistus ja sen kehitystavoitteet

Valtionpäämiehet hyväksyivät syyskuussa 2000 YK:n vuosituhattulistuksen huippukokouksessa, jonka toisena puheenjohtajana toimi Tasavallan Presidentti Tarja Halonen. Julistus muodostaa kokonaisvaltaisen viitekehityksen, jossa kehitys, köyhyys, terveys, koulutus, rauha, turvallisuus, ympäristö, ihmisoikeudet ja demokratia liittyvät toisiinsa.

Julistuksen pohjalta ovat muotoutuneet vuosituhannen kehitystavoitteet (Millenium Development Goals), joihin mm. Suomi on sitoutunut omassa kehityspolitiikassaan. Tavoitteisiin pyritään vuoteen 2015 mennessä.

Kehitystavoitteet ovat:

- äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistaminen
- peruskoulutuksen ulottaminen kaikille
- sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja naisten aseman parantaminen
- lapsikuolleisuuden vähentäminen
- odottavien äitien terveyden parantaminen
- HIVin ja AIDSin, malarian sekä muiden tautien vastainen taistelu
- ympäristön kestävä kehityksen takaaminen
- globaali kumppanuus kehityspyrkimyksissä.

Metsäsektorin toimenpiteillä voidaan vaikuttaa erityisesti ympäristön kestävä kehitystä koskevan päämäärän saavuttamiseen. Lisäksi metsäsektorin toimenpiteillä on suuri merkitys mm. köyhyyden ja nälän poistamisessa.

Kestävän kehityksen maailmankonferenssi (WSSD)

Elokuussa 2002 maailman poliittiset päättäjät kokoontuivat Etelä-Afrikan Johannesburgiin pohtimaan, miten kestävä kehityksen eri ulottuvuudet voitaisiin sovittaa yhteen entistä paremmin. Samalla kokous oli vuonna 1992 järjestetyn Rio de Janeiron YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin seurantakokous.

Johannesburgin huippukokouksen yksi tärkeimmistä konkreettisista tuloksista on päätös luonnon monimuotoisuuden katoamisen merkittävästä hidastamisesta vuoteen 2010 mennessä. Johannesburgin kokouksen valmistelun yhteydessä nousi esille uusi, hallitusten välisiä sitoumuksia tukeva toimintatapa, eli nk. kumppanuusaloitteet. Tällaisten kumppanuuksien keskeisenä ideana on, että muutkin kuin hallitukset on saatava sitoutumaan yhteisvoimin kestävä kehityksen toimeenpanoon.

Metsien osalta Johannesburgin huippukokous vahvisti YK:n metsäfoorumissa ja biodiversiteettisopimuksen puitteissa tehtyjä päätöksiä. Näiden lisäksi hyväksyttiin velvoite toimenpiteistä laittomien hakkuiden ja siihen liittyvän puukaupan pysäyttämiseksi sekä kansallisen metsälainsäädännön aikaansaamiseksi.

Laittomien hakkuiden ehkäisyä koskevat aloitteet

Maailmanpankin arvioiden mukaan hallitukset eri puolilla maailmaa menettävät 10-15 miljardia dollaria verotuloja vuosittain laittomien hakkuiden takia. Laittomiin hakkuisiin liittyy usein monia rikollisuuden muotoja, kuten korruptiota, lahjontaa ja rahanpesua, joiden taustalla ovat hallinnollisten rakenteiden heikkous. Laittomat hakkuut aiheuttavat myös kilpailun vääristymistä sekä ovat uhka metsien monimuotoisuuden suojelulle. G8-maat kiinnittivät näihin ongelmiin huomiota vuonna 1998 laatimassaan metsäohjelmassa. Sittemmin laittomia hakkuuta on käsitelty Johannesburgin huippukokouksen lisäksi mm. alueellisissa nk. FLEG-prosesseissa (Forest Law Enforcement and Governance), joiden puitteissa on järjestetty ministeritason kokoukset Aasiassa, Afrikassa ja Euraasiassa. EU on aktiivisesti ryhtynyt toimenpiteisiin laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän puukaupan torjumiseksi nk. FLEGT-aloitteellaan (Forest Law Enforcement, Governance and Trade).

3. Mitä kansainvälisellä yhteistyöllä on saavutettu?

Metsäasioita on käsitelty reilu vuosikymmen lukuisissa kansainvälisissä kokouksissa, joissa on laadittu julistuksia, päätöslauselmia, toimenpide-ehdotuksia ja työohjelmia. Useimmat niistä eivät kuitenkaan ole olleet hallituksia laillisesti sitovia. Edistystä on silti tapahtunut useiden asioiden suhteen.

Rion konferenssi vuonna 1992 toimi voimakkaana katalysaattorina metsäpolitiikan muutoksille lähes kaikkialla maailmassa. Useassa maassa metsäpolitiikka ja metsälainsäädäntö on uudistettu ottamaan paremmin huomioon kestävyys- ja ulottuvuudet. Metsätaloudessa on perinteisesti korostettu puuntuotannollista ja taloudellista kestävyyttä, mutta 1990-luvun alkupuolelta lähtien on alettu korostaa ympäristönäkökohtia sekä ekologista kestävyyttä ja sittemmin yhä enemmän myös sosiaalista kestävyttä. Yli 130 maassa on metsäpolitiikan ohjenuoraksi laadittu kansallinen metsäohjelma. Metsäsektori on muuttunut avoimemmaksi ja yhteistyö eri hallinnon alojen ja sidosryhmien kanssa on lisääntynyt. Metsätalouden käyttämät menetelmät ovat myös muuttuneet ympäristöystävällisemmiksi, mutta niiden vaikutuksia on vielä vaikeata arvioida esim. luonnon monimuotoisuuden kannalta pohjoisissa havumetsissä, joissa luonnossa tapahtuvat muutokset ovat hitaita.

Yhteistyö metsäasioiden hoidossa kansainvälisten järjestöjen, laitosten ja sopimusten välillä on parantunut huomattavasti CPF-kumppanuusjärjestelyn perustamisen myötä. Merkityksentöntä ei ole myöskään se, että kansainvälisen ympäristö- ja metsäpolitiikan ansiosta metsät ovat saaneet poliittisten päättäjien huomiota.

Metsien häviämistä ei kuitenkaan ole onnistuttu hidastamaan merkittävästi

ja metsätalous muokkaa edelleen voimakkaasti metsäekosysteemejä. Yhä enemmän on alettu korostaa sitä, että metsäsektori ja kansalliset metsäohjelmat tulee kytkeä laajempiin kansallisiin tavoitteisiin, strategioihin ja ohjelmiin, kuten esimerkiksi köyhyyden poistamiseen.

4. Kansainvälisten sitoumusten vaikutus Suomen metsäpolitiikkaan

Suomen kehittyminen maatalousvaltaisesta yhteiskunnasta hyvinvointivaltioksi on perustunut hyvin pitkälle maamme tärkeimmän luonnonvaran - metsien - hyötykäyttöön. Metsillä on yhä edelleen suuri merkitys kaikkien suomalaisten hyvinvoinnille ja toimeentulolle. "Lisää hyvinvointia monimuotoisista metsistä" on toiminta-ajatuksena Kansalliselle metsäohjelmalle 2015, jossa on esitetty nykyisen metsäpolitiikan keskeisimmät periaatteet, tavoitteet ja keinot.

Kansallisen metsäpolitiikan uudelleen muotoilun 1990-luvulla käynnisti erityisesti Rion ympäristö- ja kehityskonferenssissa vuonna 1992 hyväksytyt metsäperiaatteet sekä Euroopan toisessa metsäministerikonferenssissa hyväksytyt kestävän metsätalouden ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisen yleisperiaatteet ja näitä seurannut yleiseurooppalainen kestävän metsätalouden kriteeri- ja indikaattorityö. Myös muut kansainväliset sitoumukset sekä EU-jäsenyyden vaatimukset vaikuttivat mm. metsätaloutta ja luonnonsuojelua koskevan lainsäädännön uudistamiseen. Kansallisen metsäpolitiikan uudistamistarpeita olivat lisänneet myös metsätalouden toimintaympäristön muutokset, metsätalouden kustannusten alentamis-paineet sekä aktivoitunut keskustelu metsien käytön kestävydestä. Ilmasto- ja energiakysymykset vaikuttanevat tulevaisuudessa enenevässä määrin metsäpolitiikkaan ja metsien käyttöön. Tarkistetussa kansallisessa metsäohjelmassa 2015 metsien tuottamat energia- ja ilmastohyödyt ovat tärkeässä osassa.

Kansainvälinen ympäristö- ja metsäkeskustelu vaikuttaa Suomen metsäsektoriin myös EU-säätelyn kautta. Monet kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvistä päätöksistä ja suosituksista tarkentuvat ja konkretisoituvat vähitellen EU-linjauksiksi ja strategioiksi, esimerkkeinä EU:n energia- ja ilmastopaketti, metsästrategia, ympäristöohjelma ja biodiversiteettistrategia.

Kestävän metsätalouden edistämistä on lähestytty myös markkinoiden lähtökohdista, esimerkiksi sertifiointijärjestelmillä. Suomen metsäsertifiointijärjestelmässä (FFCS) on metsien kestäville hoidolle ja käytölle asetettu kriteerit, joiden noudattamista arvioi puolueeton sertifiointielin. FFCS-järjestelmä sai yleiseurooppalaisen PEFC-metsäsertifiointi-järjestelmän hyväksynnän vuonna 2000. Suomen metsäpinta-alasta 95 % on sertifioitu FFCS-järjestelmän mukaisesti. Suomessa on kehitteillä myös kansainvälisen hyvän metsänhoidon neuvoston eli FSC:n mukainen metsäsertifiointijärjestelmä.